

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету мистецтв і моди

Наталія ОСТАПЕНКО

« 01 »

2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни ПСИХОЛОГІЯ

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Спеціальність 034 Культурологія

Освітня програма Візуальне мистецтво та менеджмент культурних проєктів

факультет мистецтв і моди

Київ 2024 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Кириченко Р.В. канд..психол.наук, доцент, доцент кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

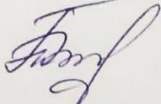
Схвалено Вченою Радою факультету мистецтв і моди

Протокол від «01» 08 2024 року № 1

Декан факультету Наталія ОСТАПЕНКО

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Протокол від «31» 07 2024 року № 1

Завідувач кафедри Марія БІЛЯНСЬКА

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 034 Культурологія Освітня програма Візуальне мистецтво та менеджмент культурних проєктів Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)	Обов'язкова	
Змістових модулів – 1		Рік підготовки:	
Розділи – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 4,5		Лекції	
		12 год.	2 год.
	Практичні, семінарські		
	24 год.	4 год.	
	Лабораторні		
	год.	год.	
Самостійна робота			
54 год.	84 год.		
Індивідуальні завдання: год.			
Вид контролю: залік (семестр 2)			

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з одного змістовного модуля «Психологія» і двох розділів:

Розділ 1. Психологія як наука. Її предмет та історія. Психічні процеси.

Розділ 2. Особистість в діяльності та спілкуванні. Індивідуально-психологічні властивості.

Мета курсу – формування цілісної, логічної, послідовної системи знань про загальні закономірності, механізми становлення та розвитку психічних пізнавальних процесів, властивостей, станів особистості, спілкування; оволодіння основними поняттями та категоріями психологічної науки на рівні відтворення і тлумачення для практичного застосування та втілення в процесі професійної діяльності, усвідомлення сутності психічних явищ та процесів.

Мета курсу передбачає досягнення, набуття та оволодіння таких *програмих компетентностей*:

- ЗК3 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).
- ЗК8 Здатність працювати в команді.
- ФК12 Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

Програмих результатів навчання:

- ПРН10 Розуміти сутність громадянських прав та свобод, дотримуватися принципів толерантності, рівності, відкритості та міжкультурної комунікації у професійній діяльності.
- ПРН14 Вільно спілкуватися з професійних питань усно та письмово державною та іноземними мовами з урахуванням мети спілкування та соціокультурних особливостей його контексту
- ПРН15 Мати навички критичного мислення, вміти викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію.
- ПРН22 Визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань.

Результати навчання дисципліни:

знати: основні поняття та визначення головних положень психології, специфіку психологічної науки, загальних закономірностей розвитку психіки, психічних пізнавальних процесів, психологічних закономірностей формування особистості, основ соціальної комунікації;

вміти: володіти категоріально-понятійним апаратом психології; давати характеристику основним психологічним явищам та психічним процесам, пояснювати походження і закономірності розвитку соціально-психологічних явищ в просторі особистісного розвитку і розвитку групи; визначати актуальність і ієрархію цілей і завдань в своїй роботі; будувати продуктивні міжособистісні стосунки; визначати, формулювати та аргументувати власну громадянську та професійну позицію щодо актуальних суспільних питань; вирішувати основні соціально-психологічні проблеми;

здатен продемонструвати: розуміння психічних явищ, процесів та станів особистості на основі опанування положеннями загальної психології, визначати пріоритетні напрями в

роботі з врахуванням психологічних особливостей особистості; здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел; здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності); здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації; здатність працювати в команді;

володіти навичками критичного мислення, вміти викладати у зрозумілий спосіб власні думки, здійснювати їх аргументацію, організації діяльності і спілкування особистості, для створення умов, що сприяють конструктивному психічному розвитку людини.

Програмні результати навчання: ПРН10, ПРН14, ПРН15, ПРН22

Необхідні навчальні компоненти (пререквізити, кореквізити і постреквізити): ділова українська мова, філософія, політологія та соціологія.

Види навчальних занять: лекція, семінарське, консультація.

Методи навчання: словесний, пояснювально-демонстраційний, метод проблемного викладання, репродуктивний, дослідницький.

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 2)

Засоби діагностики успішності навчання: індивідуальні завдання, презентації, справи, питання для поточного та підсумкового контролю, тести.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

СЕМЕСТР 2

Змістовий модуль 1. Психологія.

РОЗДІЛ I. Психологія як наука. Її предмет та історія. Психічні процеси.

Тема 1. Психологія як наука про людину. Методи психологічного дослідження.

Поняття про психологію. Предмет психології, її об'єкт. Психічне відображення. Психіка як предмет наукового вивчення. Складові компоненти психіки: психічні явища, психічні процеси, психічні стани, психічні властивості. Головні абстрактні та конкретні поняття, за допомогою яких описуються явища, що вивчаються сучасною психологією. Задачі психології. Методи психологічного дослідження. Поняття «метод», «методика» та «принципи психологічного дослідження». Методи психологічного дослідження (основні: спостереження, експеримент; додаткові: бесіда, інтерв'ю, анкетування, тестування, біографічний метод, метод аналізу продуктів діяльності, самооцінка тощо). Валідність. Надійність. Кількісний, якісний аналіз. Класифікація методів дослідження особистості. Особливості застосування математичних методів у дослідженні особистості. Загальна методика дослідження індивідуально-психічних проявів особистості. Галузі психології. Місце психології в системі наук.

Тема 2. Відчуття та сприймання.

Пізнавальна діяльність. Поняття про відчуття та сприймання та їх особливості. Класифікація відчуттів та сприймання. Властивості та закономірності відчуттів. Властивості сприймання: вибірковість, предметність, цілісність сприймання, структурність сприймання, осмисленість сприймання, синкретичне сприймання, константність сприймання, аперцепція.

Тема 3. Увага та пам'ять.

Загальна характеристика уваги. Функції уваги. Форми уваги: зовнішня увага, внутрішня увага. Види уваги. Мимовільна, довільна та післядовільна увага. Їх роль в житті людини. Властивості уваги: зосередженість або концентрація уваги, обсяг уваги, стійкість уваги, розподіл уваги, переключення уваги, коливання уваги, розсіяність уваги. Розвиток і формування уваги.

Загальне поняття про пам'ять. Види пам'яті. Загальна характеристика процесів пам'яті. Запамятовування, збереження, відтворення та забування. Індивідуальні відмінності пам'яті проявляються в об'ємі, швидкості, точності, міцності запамятовування та готовності до відтворення. Формування та розвиток пам'яті.

Тема 4. Мислення та уява.

Загальна характеристика мислення. Соціальна природа мислення. Форми, види та засоби мислення. Форми мислення: поняття, судження, міркування, умовивід. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція й узагальнення. Індивідуальні особливості мислення можна оцінити, якщо знати якості розуму: швидкість, глибина, широта, гнучкість, критичність, самостійність, обережність або імпульсивність мислення.

Поняття про уяву, її види, процеси. Уява мимовільна та довільна, творча та репродуктивна, активна та пасивна. Інші види уяви: сновидіння, галюцинації, мрія, фантазія. Функції уяви. Фізіологічні механізми уявлення. Методи створення та відтворення образів уявлення. Аналогія. Акцентування. Гіперболізація. Схематизація. Типізація. Порівняння. Аглютинація. Фантазія, ігри дітей та творчість дорослих. Розвиток уяви. Поняття про творчість. Уява, фантазія, творчість в професійній діяльності майбутніх спеціалістів.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Історія вивчення емоційних явищ. Емоції як форма відображеної та регулюючої функції мозку. Вчинкова психологія про емоції. Потяги і емоції. Емоції і свідомість. Сучасні погляди на взаємозв'язок емоцій і почуттів (О.Г.Ковальов, І.П.Павлов, С.Л.Рубінштейн, Г.С.Костюк). Функції емоцій. Загальні властивості емоцій. Фізіологічна основа емоцій. Значення емоцій в

житті людини. Поняття емоційного стану в психології. Характеристика психічних станів. Види психічних станів. Фізіологічні та психологічні рівні реагування на емоції. Види основних емоційних станів та їх зміст – інтерес, радість, здивування, страждання, гнів, відраза, презирство, страх, сором. Теорії емоцій. Вимірювальний підхід для вивчення емоцій. Психологічна теорія емоцій Джеймса-Ланге. Вплив середовища на виникнення емоцій. Співвідношення емоцій і поведінки. Джерела емоцій. Почуття і їх фізіологічні основи. Форми переживань почуттів – настрої, афекти, пристрасті, стреси, фрустрації.

Воля. Вольові якості людини. Позитивні вольові якості особистості: цілеспрямованість, принциповість, самостійність, ініціативність, витримка, рішучість, наполегливість, організованість. Виховання волі. Абулія. Апраксія. Довільні і вольові дії, їх структура. Етапи вольової дії. Склад, структура, загальна характеристика вольових якостей. Загальні властивості вольових якостей: широта, сила і стійкість.

РОЗДІЛ II. Особистість в діяльності та спілкуванні. Індивідуально-психологічні властивості.

Тема 6. Особистість: сутність, структура, самосвідомість.

Поняття про особистість в психології. Розвиток наукових знань про природу людини та особистості. Розуміння природи особистості в різні історичні епохи. Основні проблеми психології особистості. Предмет та основні завдання сучасної психології особистості. Основні теорії особистості. Структура особистості. Розвиток поглядів на психологічну структуру особистості. Структурно-функціональні та індивідуально-психологічні характеристики особистості. Головні компоненти психологічної структури особистості у вітчизняних (Б.Г. Ананьєв, В.М. Мясіщев, К.К. Платонов, С.Л. Рубінштейн) та зарубіжних (З. Фрейд, К. Юнг, Г. Меррей та ін.) психологічних концепціях особистості. Типове та індивідуальне в структурі особистості. Індивід, людина, особистість, індивідуальність, суб'єкт. Активність особистості та її джерела. Особливості соціального досвіду, спрямованість, активність, мотив, інтерес, переконання, ідеал, звичка, установка, мета, рівень домагань, самооцінка. Розвиток і виховання особистості. Зв'язки та взаємозв'язки психології особистості з іншими науковими дисциплінами та галузями психології. Місце психології в системі наук та місце психології особистості у межах психологічної науки.

Поняття про спілкування: зміст, мета, засоби. Структура та функції спілкування. Теоретичні напрямки в дослідженні міжособистісного спілкування. Процес комунікації. Спілкування як взаємодія. Спілкування як взаєморозуміння. Механізми впливу під час спілкування.

Тема 7. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Темперамент.

Загальне поняття про темперамент. Історія вчення про темперамент: гуморальна теорія Гіппократа, перша психологічна характеристика темпераментів І.Канта, дослідження І.П.Павлова. Вчення про темпераменти Кречмера. Морфологічна теорія темпераменту Шелдона. Властивості вищої нервової діяльності (сила нервової діяльності, сила збудження та гальмування, урівноваженість, рухливість, інертність). Типи темпераменту та їх психологічна характеристика (холерик, сангвінік, флегматик, меланхолік). Основні властивості темпераменту (сензитивність, реактивність, активність, пластичність, ригідність, резистентність, екстраверсія, інтроверсія). Роль темпераменту в діяльності. Темперамент та проблеми виховання.

Тема 8. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Характер. Здібності.

Поняття про характер. Структура характеру та його компоненти: спрямованість; переконання; розумові риси; емоції; воля; темперамент; повнота; цілісність; визначеність; сила. Основні риси типового характеру. Види рис характеру (вольові риси; риси розумового складу; моральні, естетичні тощо). Глобальні та локальні риси характеру. Властивості характеру (сила – слабкість; твердість – м'якість; цілісність – суперечливість; широта – вузькість). Тип характеру. Акцентуація. Найхарактерніші прояви акцентуації: застрявання,

педантизм, демонстративність, екзальтованість, тривожність, інтровертованість, екстравертованість. Природа та прояви характеру. Формування характеру.

Поняття про здібності. Нахили. Якість здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Задатки і здібності. Роль спадковості і соціального середовища у розвитку людських здібностей. Креативність. Структура та критерії здібностей. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість. Види обдарованості. Талант: походження, структура. Геніальність. Індивідуальні відмінності у здібностях людей та їх природні передумови.

4 СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів (розділів) і тем	Кількість годин														
	Денна форма							Заочна форма							
	усього	у тому числі:						усього	у тому числі:						
		л	пр	лаб	сем	інд	СРС		л	пр	лаб	сем	інд	СРС	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	
Освітній компонент															
Змістовий модуль 1. Психологія															
Семестр 2 РОЗДІЛ I. Психологія як наука. Її предмет та історія. Психічні процеси.															
Тема 1. Психологія як наука про людину. Методи психологічного дослідження.	10	2			2		6	12	2			2		8	
Тема 2. Відчуття та сприймання.	9	1			2		6	8						8	
Тема 3. Увага та пам'ять.	9	1			2		6	8						8	
Тема 4. Мислення та уява.	9	1			2		6	8						8	
Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.	11	1			4		6	8						8	
Разом за розділом 1	48	6			12		30	44	2			2		40	
Семестр 2 РОЗДІЛ II. Особистість в діяльності та спілкуванні. Індивідуально-психологічні властивості.															
Тема 6. Особистість: сутність, структура, самосвідомість.	14	2			4		8	17				2		15	
Тема 7. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Темперамент.	14	2			4		8	15						15	
Тема 8. Індивідуально-психологічні особливості особистості. Характер. Здібності.	14	2			4		8	14						14	
Разом за розділом 2	42	6			12		24	46				2		44	
Усього годин	90	12			24		54	90	2			4		84	

5 СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

№ з/п	Назва теми семінарського заняття	Кількість годин
1.	Психологія як наука про людину. Методи психологічного дослідження.	3
2.	Відчуття та сприймання.	3
3.	Увага та пам'ять.	3
4.	Мислення та уява.	3
5.	Емоційно-вольова сфера особистості.	3
6.	Особистість: сутність, структура, самосвідомість.	3
7.	Індивідуально-психологічні особливості особистості. Темперамент.	3
8.	Індивідуально-психологічні особливості особистості. Характер. Здібності.	3
Всього		24

6 САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Види робіт	Кількість годин
1	Підготовка до семінарських робіт	20
2	Опрацювання тем, які не викладаються на лекціях	10
3	Підготовка до всіх видів контролю	10
4	Індивідуальні завдання (ІЗ) задачі, есе, вправи, презентації, реферати, творчі роботи та ін.	14
Всього		54

7 ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ (не передбачено навчальним планом)

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота								МК (тестовий)	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
10	10	10	10	10	10	10	10	20	100

Розподіл балів з дисципліни

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	Усього
Виступ на семінарі	10	10	5	5	5	5	10	10	60
Есе	-	-	5	-	5	-	-	-	10
Презентації	-	-	-	5	-	5	-	-	10
Модульний контроль	20								20
Всього з дисципліни									100

Критерії оцінювання видів робіт (T1, T2, T7, T8)

У процесі оцінювання роботи на семінарському занятті враховуються правильність виконання завдань; їх повнота:

- відмінне виконання лише з незначною кількістю несуттєвих помилок – 9-10 балів;
- виконання вище середнього рівня з кількома помилками – 7-8 балів;
- правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок – 5-6 бали;
- виконання зі значною кількістю недоліків – 3-4 бали;
- виконання відповідає мінімальним критеріям – 1-2 бали.

Критерії оцінювання видів робіт (Т3, Т4, Т5, Т6)

У процесі оцінювання роботи на семінарському занятті враховуються правильність виконання завдань; їх повнота:

- відмінне виконання лише з незначною кількістю несуттєвих помилок – 5 балів;
- виконання вище середнього рівня з кількома помилками – 4 бали;
- правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок – 3 бали;
- виконання зі значною кількістю недоліків – 2 бали;
- виконання відповідає мінімальним критеріям – 1 бал.

Бали за індивідуальні завдання нараховуються лише при успішному їх виконанні та захисті. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань (за виготовлення презентацій, есе), залежить від їх обсягу та значимості, але становить не більше 20 балів, з урахуванням важливості виконаної роботи.

Критеріями оцінювання презентацій є коректність поєднання на слайдах текстового та ілюстративного матеріалу, кольорів, контрастність, оптимальний обсяг слайдів (25-30 слайдів) і тексту на них, розмір шрифту, естетичність, доступність, науковість; обов'язковими компонентами є схеми, таблиці, список використаних джерел:

- вдале поєднання на слайдах текстового та ілюстративного матеріалу, кольорів, контрастність, оптимальний обсяг слайдів (25-30 слайдів) і тексту на них, достатній розмір шрифту, естетично оформлено, наявні схеми, таблиці, список використаних джерел – 5 балів;
- вдале поєднання на слайдах текстового та ілюстративного матеріалу, кольорів, контрастність, обсяг слайдів 15-20, розмір шрифту дрібний, наявні таблиці, відсутній список використаних джерел – 3-4 бали;
- невдало поєднано текст та ілюстративний матеріал, кольори, обсяг слайдів 10-12, занадто багато тексту, розмір шрифту дрібний, відсутні схеми, таблиці, список використаних джерел – 1-2 бали.

Критеріями оцінювання есе є здатність робити оцінні судження, критично оцінювати нові факти, явища, ідеї; виявляти і відстоювати особисту позицію, нестандартно і творчо вирішувати завдання:

- самостійно написане есе, наявність міркувань, оціночних суджень, власної позиції – 4-5 балів;
- самостійно написане есе, однак міркування висловлені частково, відсутня власна позиція – 2-3 бали;
- думка не розкрита, відсутні міркування, власна позиція – 1 бал;

Оцінювання модульного контролю здійснюється за 20-бальною шкалою у вигляді тесту у Модульному середовищі освітнього процесу КНУТД (МСОП КНУТД) та становить 1,0 бали за кожну правильну відповідь.

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР /залику/	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно/ зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре/ зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)

Задовільно/ зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно/ незараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

9 ПОЛІТИКА КУРСУ:

9.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності студентами, а саме:

- самостійне виконання всіх видів робіт, завдань, форм контролю, передбачених робочою програмою даної навчальної дисципліни;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

9.2. Для отримання позитивної оцінки з дисципліни необхідно набрати в сумі мінімальну кількість балів (60) за виступи на семінарських заняттях, презентації та модульний контроль.

9.3 У разі несвоєчасного виконання робіт призначається перенесення терміну здачі робіт/перездача.

9.4 Perezдача робіт, які не були своєчасно виконані:

- з поважних причин (лікарняна довідка, академічна мобільність, непередбачені обставини тощо) відбувається під час консультацій, призначених викладачем;
- без поважних причин відбувається під час консультацій, призначених викладачем, задача робіт оцінюється нижче на 1-5 балів, в залежності від завдання.

9.5 При виявленні плагіату або іншого грубого порушення правил академічної доброчесності відповідна робота не оцінюється.

9.6 Оскарження підсумкової оцінки з дисципліни допускається. Її перегляд виноситься на розгляд спеціально створеної на кафедрі комісії у складі завідувача та 2 викладачів кафедри. Передбачається проходження усного опитування з усіх тем курсу у присутності комісії та повторне проходження модульного контролю у присутності викладача.

9.7. Визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих поза Університетом (неформальна освіта).

10 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Кириченко Р.В. Характер. Текст лекцій з курсу психології для студентів-бакалаврів, К.: КНУТД, 2007 р. – 20 с.
2. Кириченко Р.В. Характеристика відчуттів та сприймання. Текст лекцій з курсу психології для студентів-бакалаврів, К.: КНУТД, 2008 р. – 16 с.
3. Кириченко Р.В. Пам'ять. Текст лекцій з курсу психології для студентів-бакалаврів, К.: КНУТД, 2009 р. – 19 с.
4. Кириченко Р.В. Уява. Текст лекцій з курсу психології для студентів-бакалаврів, К.: КНУТД, 2011р. 16 с.
5. Кириченко Р.В. Спілкування. Текст лекцій з курсу психології для студентів-бакалаврів, К.: КНУТД, 2012 р. – 19 с.
6. Психологія. Методичні вказівки до самостійної роботи для студентів денної та заочної форм навчання галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 015.36 Професійна освіта (Технологія виробів легкої промисловості)/Упор.: Р.В.Кириченко. К: КНУТД, 2022. 30с.
7. Психологія. Методичні вказівки для студентів заочної форми навчання галузі знань 01 Освіта спеціальності 015 Професійна освіта (Дизайн), 015 Професійна освіта

(Технологія виробів легкої промисловості) / Упор.: Р.В.Кириченко. – К: КНУТД, 2017. 23с. (0,95 др.арк.)

11 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Дуткевич Т.В. Дитяча психологія. К.: КТН, 2019. 204 с.
2. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. К.: ЦУЛ, 2019. 388 с.
3. Загальна психологія: підруч. для студентів ВНЗ/ Скрипченко О.В. та ін.; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. 5-те вид. Київ: Каравела, 2018. 463 с.
4. Ільїна Н.М., Мисник С. О. Загальна психологія: теорія та практикум. Суми: Університетська книга, 2018. 352 с.
5. Ільїна Н.М. Психологія творчості та обдарованості. Суми: Університетська книга, 2020. 234 с.
6. Корольчук М.С., Криворучко П.П. Історія психології: навч. посіб. К.: Ельга, Ніка-Центр, 2010. 248 с.
7. М'ясоїд П.А. Курс загальної психології: підруч. К.: Алерта, 2011. 496 с.
8. Максименко С.Д. Загальна психологія. К.: ЦУЛ, 2019. 272 с.
9. Москалець В.П. Загальна психологія. К.: Ліра К., 2020. 564 с.
10. Москалець В.П. Психологія особистості. К.: Ліра К. 2020. 364 с.
11. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. К.: Каравела, 2016. 320 с.
12. Роменець В.А. Історія психології : XIX – початок XX століття: нав. посіб. К.: Либідь, 2007. 832 с.
13. Сергєєнкова О. П., Столярчук О.А., Коханова О.П. Загальна психологія. К.: ЦУЛ, 2017. 296 с.
14. Сергєєнкова О. П., Столярчук О.А., Коханова О.П. Вікова психологія. К.: ЦУЛ, 2018. 376 с.

Додаткова

1. Берн Е. Ігри, у які грають люди. Х.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2021. 256 с.
2. Бойчук Т. М., Тимофієва М. П. Розвиток пам'яті. Підготовчий курс: Психологічний практикум Чернівці: Книги – XXI, 2012. 98 с.
3. Борг Д. Мистецтво говорити. Таємниці ефективного спілкування. Х.: Вид-во «Ранок»: Фабула. 2022. 304 с.
4. Гоулман Д. Емоційний інтелект. Х.: Віват, 2018. 512 с.
5. Діхтяренко С.Ю., Чудаєва Н.В., Шульдик Г.О. Загальна психологія. Практичні заняття: навч. посіб. Умань: ВПЦ «Візаві», 2013. 254 с.
6. Карнегі Дейл. Як завойовувати друзів та впливати на людей. Х.: Промінь. 2007. 560 с
7. Клейман П. Психологія 101. Факти, теорія, статистика, тести й таке інше. Х.: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2016. 240 с.
8. Моляко В.О., Музика О.Л. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень: колективна моногр. Житомир: Рута, 2006. 320 с.
9. Основи соціальної психології: підручник для закладів вищої освіти / Горностаї П.П. та ін. К.: Талком, 2018. 580 с.
10. Пантелюк М.І., Маруніч І.І., Гайдаєнко І.В. Ділове спілкування та культура мовлення. К.: ЦУЛ. 2020. 224 с.
11. Піз Аллан, Піз Барбара Мова рухів. К., КМ-Букс, 2021. 416 с.
12. Психологія спілкування: навч. посібн./ Савенкова Л.О. та ін. К.: КНЕУ, 2015. 309 с.
13. Соціальний конфлікт: інноваційні комунікативні технології врегулювання: практичний посібник/ Бевз Г.М. та ін. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології, 2020. 144 с.

14. Фельдман Барретт Л. Як народжуються емоції. Х. Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2021. 480 с.
15. Філоненко М.М. Психологія спілкування: підруч. К.: ЦУЛ, 2008. 224 с.
16. Штепа О. С. Самоменеджмент (самоорганізування особистості): навч. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. 362 с.

12 ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Кириченко Р.В. Електронний конспект лекцій, електронні копії: семінарських занять, завдань для самостійної роботи, питань для самоконтролю, комплекти тестових завдань. URL: <http://msnp.knutd.edu.ua>.
2. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
3. Електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.). URL: <http://www.psylib.kiev.ua>

ПОГОДЖЕНО:

Завідувач кафедри фiлософiї та культурологiї Поліна ГЕРЧАНІВСЬКА
назва кафедри підпис Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ
«01» 08 2024р.

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від « »   20   р. №

Завідувач кафедри _____

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання кафедри від « »   20   р. №

Завідувач кафедри _____